

NOTA DE FUNDAMENTARE

In vederea asigurarii accesului persoanelor cu handicap la mediul fizic, informational si comunicational, spatiul public este obligatoriu sa fie accesibilizat corespunzator, pentru impiedicarea barierelor si restrictiilor de orice natura si evitarea discriminarii.

In vederea recunoasterii si respectarii dreptului persoanelor cu dizabilitati de a beneficia de masuri care sa le asigure autonomia, integrarea sociala si profesionala, precum si participarea activa la viata comunitatii, institutiile publice si anumiti operatori privati trebuie sa adapteze cladirile civile si spatiul urban la nevoile individuale si colective ale persoanelor cu deficiente de vedere.

Avand in vedere cele expuse, va indicam mai jos dispozitiile legale si actele normative in care sunt cuprinse acestea, ce reglementeaza problema expusa, in primul rand la nivel European, apoi si la nivel national.

Pentru inceput, Uniunea Europeana si statele membre dispun de un mandat ferm in privinta imbunatatirii situatiei economice si sociale a persoanelor cu dizabilitati, cele mai importante in acest sens fiind:

- **Tratatul privind Uniunea Europeana – Tratatul de la Maastricht (1993);**
- **Tratatul de la Amsterdam (1997);**
- **Tratatul Lisabona (2009);**
- **Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene – art. 1, art. 21, art. 26;**
- **Tratatul privind Functionarea Uniunii Europene - art. 10, art. 19;**
- **Conventia Natiunilor Unite privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilitati - (UNCRPD) – este primul instrument generat de Natiunile Unite, obligatoriu din punct de vedere juridic, in ceea ce priveste domeniul drepturilor omului, din perspectiva in care Uniunea Europeana si statele membre sunt parti in aceasta Conventie;**
- **Strategia europeana 2010-2020 pentru persoanele cu handicap – pune accentul pe oferirea capacitatii persoanelor cu handicap de a-si exercita drepturile in conditii de egalitate cu ceilalti – reinnoirea angajamentului privind o Europa fara bariere – art. 9;**

La nivel national precizam urmatoarele acte normative de referinta in materie:

- Constitutia Romaniei actualizata - art. 50 prevede faptul ca: „Persoanele cu handicap se bucura de protectie speciala. Statul asigura realizarea unei politici nationale de egalitate a sanselor, de prevenire si de tratament ale handicapului, in vederea participarii efective a persoanelor cu handicap in viata comunitatii, respectand drepturile si indatoririle ce revin parintilor si tutorilor.”;
- Legea 448/2006 privind protectia si promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, cu modificarile ulterioare - Capitolul IV intitulat „Accesibilitate” – alocă un capitol distinct principiului accesibilitatii la mediul public; stabilind totodata principalele drepturi si obligatii ale institutiilor publice si private in domeniu, precum si sanctiunile ce se impun;
- HG nr. 268/2007 pentru aprobarea Normelor Metodologice de Aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006;
- Normativul privind adaptarea cladirilor civile si spatiului urban la nevoile individuale ale persoanelor cu handicap - NP 051-2012 - publicat in MO nr. 121 bis/2013;
- Legea privind Codul Consumului nr. 296/2004 - art. 38, art. 39, art. 40, art. 41, art. 42, art. 43, art. 44, art. 45;
- Legea nr. 148 din 26 iulie 2000 privind publicitatea - art. 1;
- Ordin pentru aprobarea reglementarii tehnice „Normativ privind adaptarea cladirilor civile si spatiului urban la nevoile individuale ale persoanelor cu handicap”, indicativ NP 051 – 2012 – Revizuire NP 051 – 2000 care defineste minimul necesar de criterii privitoare la accesibilizarea cladirilor civile si spatiului urban pentru persoanele cu dizabilitati;
- Sanctiunile in materie sunt prevazute de:
 - Legea 448/2006 la art. 100 stipuleaza cuantumul amenzilor, precum si destinatia sumelor provenite din incasarea amenzilor;
 - Legea 10/1995 - Capitolul IV coroborat cu Normativul NP 051 – 2012.

La nivel national, prezentam urmatoarele:

Constitutia Romaniei:

Articolul 50

Persoanele cu handicap se bucura de protectie speciala. Statul asigura realizarea unei politici nationale de egalitate a sanselor, de prevenire si de tratament ale handicapului, in vederea participarii efective a persoanelor cu handicap in viata comunitatii, respectand drepturile si indatoririle ce revin parintilor si tutorilor.

Cadrul legislativ din Romania, desi nu a fost actualizat in vederea implementarii Conventiei Natiunilor Unite privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilitati, este suficient de cuprinzator, cel putin in ceea ce priveste accesibilitatea.

Astfel, Legea nr. 448/2006 privind protectia si promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, cu modificarile ulterioare, alocă un capitol distinct principiului accesibilitatii mediului public (Capitolul IV), stabilind si contraventii si sanctiuni pentru nerespectarea prevederilor legale. Desi obligatiile institutiilor publice si chiar a anumitor operatori privati sunt foarte clar descrise in lege, practica arata intocmai contrariul. Asa cum vom vedea in continuare, Inspectia Sociala controleaza si acorda prea putine sanctiuni pe cat ar fi nevoie pentru o mobilizare ferma a autoritatilor in vederea implementarii cadrului legal. Astfel, este prevazut ca:

In vederea asigurarii accesului persoanelor cu handicap la mediul fizic, informational si comunicational, autoritatile vor implementa conceptul ACCES PENTRU TOTI, pentru a impiedica crearea de noi bariere si aparitia unor surse de discriminare. Autoritatile trebuie sa proiecteze si sa deruleze programe de accesibilitate sau de constientizare asupra acesteia;

Autoritatile trebuie sa asigure interpreti autorizati ai limbajului mimico-gestual si ai limbajului specific persoanelor cu surdo-cecitate;

Autoritatile trebuie sa faciliteze accesul persoanelor cu handicap la noile tehnologii; Cladirile de utilitate publica, caile de acces, cladirile de locuit construite din fonduri publice, adaptarea accesului la ele, mijloacele de transport in comun si spatiile acestora, taxiurile, vagoanele de transport feroviar pentru calatori si persoanele principalelor statii, spatiile de parcare, strazile si drumurile publice, telefoanele publice, mediul informational si comunicational vor fi adaptate astfel incat sa permita accesul neingradit al persoanelor cu handicap.

.....
La nivel european, exista urmatoarele acte legislative:

Uniunea Europeană si statele membre dispun de un mandat ferm in privinta imbunatatirii situatiei economice si sociale a persoanelor cu dizabilitati, cele mai importante acte normative in acest sens fiind:

Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, care stipuleaza:

Art.1 - "Demnitatea umana este inviolabila. Aceasta trebuie respectata si

protejată”;

Art. 21 - Interzice orice discriminare pe motiv de dizabilitate;

Art.26 - “Uniunea recunoaște și respectă dreptul persoanelor cu dizabilități de a beneficia de măsuri care să le asigure autonomia, integrarea socială și profesională, precum și participarea la viața comunității”.

Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene:

Art.10 Solicită Uniunii să combată orice discriminare pe motiv de dizabilitate în definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor sale.

Art.19 Conferă Uniunii puterea de a adopta legislație în vederea combaterii unei astfel de discriminări.

Convenția Națiunilor Unite privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități.

Acesta este primul instrument al Națiunilor Unite obligatoriu din punct de vedere juridic în domeniul drepturilor omului la care Uniunea Europeană și statele membre sunt parte.

În sprijinul Convenției, dar și pentru a elimina obstacolele din calea unei Europe fără bariere, Comisia Europeană a elaborat un cadru de acțiune la nivel european - **“Strategia europeană 2010-2020 pentru persoanele cu handicap: un angajament reînnoit pentru o Europă fără bariere”**.

Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități

Articolul 9 - Accesibilitate

1. Pentru a da persoanelor cu dizabilități posibilitatea să trăiască independent și să participe pe deplin la toate aspectele vieții, Statele Partii vor lua măsurile adecvate pentru a asigura acestor persoane accesul, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic, la transport, informație și mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologiile și sistemele informatice și de comunicații și la alte facilități și servicii deschise sau furnizate publicului, atât în zonele urbane, cât și rurale. Aceste măsuri, care includ identificarea și eliminarea obstacolelor și barierele față de accesul deplin, trebuie aplicate, printre altele la:

(a) Clădiri, drumuri, mijloace de transport și alte facilități interioare sau exterioare, inclusiv școli, locuințe, unități medicale și locuri de muncă;

(b) Serviciile de informare, comunicații și de altă natură, inclusiv serviciile electronice și de urgență.

2. Statele Partii vor lua, de asemenea, măsuri potrivite pentru:

(a) A elabora, promulga și monitoriza implementarea standardelor minime și instrucțiunilor pentru accesibilizarea facilităților și serviciilor deschise publicului sau oferite acestuia;

(b) A se asigura că entitățile private care oferă facilități și servicii deschise publicului sau oferite acestuia țin cont de toate aspectele legate de accesibilitate, pentru persoanele cu dizabilități;

(c) A asigura partilor implicate formare pe probleme de accesibilitate cu care se confruntă persoanele cu dizabilități;

(d) A asigura, în clădiri și alte spații publice, semne în limbaj Braille și forme ușor de citit și de înțeles;

- (e) A furniza forme de asistenta vie si de intermediere, inclusiv ghizi, cititori si interpreti profesioniști de limbaj mimico-gestual, pentru a facilita accesul în cladiri si în alte spatii publice;
- (f) A promova alte forme adecvate de asistenta si sprijin pentru persoanele cu dizabilitati în vederea asigurarii accesului acestora la informatie;
- (g) A promova accesul persoanelor cu dizabilitati la noi tehnologii si sisteme informatice si de comunicatii, inclusiv la Internet;
- (h) A promova proiectarea, dezvoltarea, producerea si distribuirea de tehnologii si sisteme informatice si de comunicatii accesibile, inca din fazele incipiente, astfel incat aceste tehnologii si sisteme sa devina accesibile la costuri minime.